



Justitiedepartementet
ju.L7@regeringskansliet.se

Remiss om utkast till lagrådsremiss Vissa skärpta villkor för anhöriginvandring och begränsade möjligheter till uppehållstillstånd av humanitära skäl

Er beteckning: Ju2023/00511

Länsstyrelsen i Stockholms län vill inledningsvis framföra att myndighetens synpunkter och ställningstaganden lämnas med beaktande av de uppdrag som Länsstyrelsen har inom de områden som berörs av aktuell remiss.

De uppdrag som främst berörs är Länsstyrelsens integrationsuppdrag, att verka för beredskap och kapacitet för mottagande av nyanlända och ensamkommande, vilket innebär att verka för goda etableringsförutsättningar för nyanlända och ensamkommande barn som syftar till en snabb etablering på arbetsmarknaden och i samhällslivet. Enligt 5§ länsstyrelseinstruktionen ska Länsstyrelsen bland annat vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn analysera konsekvenserna för dem och då ta särskild hänsyn till barns bästa. Länsstyrelsen ska även integrera de mänskliga rättigheterna i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta rättigheterna i den egna verksamheten, särskilt skyddet mot diskriminering.

Sammanfattning

Länsstyrelsen bedömer att alternativt skyddsbehövande bör omfattas av undantaget från försörjningskravet vid anhöriginvandring. Länsstyrelsen har även i tidigare yttranden till Justitiedepartementet¹ framfört detta. Länsstyrelsen vill också särskilt lyfta de konsekvenser de skärpta förslagen kan komma att få för kvinnor, kortutbildade och barn. Vidare menar Länsstyrelsen att tremånadersfristen för försörjningskravet för kvotflyktingar fortsatt bör börja gälla från det att anknytningspersonen inreser till Sverige². Länsstyrelsen vill slutligen framföra att kommunernas upprättande av beredskap och kapacitet i mottagandet av nyanlända kan komma att påverkas av förslagen.

¹ Yttrande över remiss Försörjningskrav vid anhöriginvandring.

² Remissyttrande över kompletterande promemoria till betänkandet En långsiktig hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54) och Yttrande över remiss Försörjningskrav vid anhöriginvandring.

Avsnitt 4.1 Ändrat krav för att vara anknytningsperson med tidsbegränsat uppehållstillstånd

Länsstyrelsen ser risker med att förslaget kommer innebära att det tar längre tid innan en bedömning, särskilt om alternativt skyddsbehövandes utsikter att beviljas *varaktigt* uppehållstillstånd kan göras, vilket förlänger tiden innan det är möjligt att vara anknytningsperson. Det riskerar också att förlänga tiden ett barn riskerar att vara utan sin förälder vilket inte kan anses vara förenligt med barnkonventionen.

Avsnitt 4.3 Begränsade möjligheter till undantag från försörjningskravet vid anhöriginvandring för vissa skyddsbehövande

Länsstyrelsen bedömer i enlighet med myndighetens tidigare yttranden till Justitiedepartementet att alternativt skyddsbehövande fortsatt bör omfattas av undantag från försörjningskravet vid anhöriginvandring. Länsstyrelsen anser att vid tillämpning av försörjnings- och bostadskravet för flyktingar och alternativt skyddsbehövande vid familjeåterförening bör hänsyn tas till tillgången på arbete och bostäder. Kraven behöver balanseras mot samhällets ansvar. Det är ofta brist på boende där det finns arbete och brist på arbete där det finns boende. För många personer är det omöjligt att kombinera de båda kraven. Nyanlända saknar dessutom kötid och de inkomstnivåer som krävs för att kunna betala för en lägenhet. Förslaget innebär att det sannolikt kommer ta mycket lång tid och i vissa fall vara omöjligt att återförenas med sin familj.

Det finns även en jämställdhetsaspekt att beakta. Merparten av de som kommer som anhöriga är kvinnor, vilket innebär att förslaget kommer att få störst konsekvenser för dem. Om kvinnan är anknytningsperson kommer det troligtvis ta längre tid för henne att få återförenas med sin familj än för en nyanländ man då det generellt tar längre tid för nyanlända kvinnor att etablera sig på arbetsmarknaden i Sverige. Förslaget väntas även få konsekvenser för grupper som till exempel kortutbildade då det ofta är svårare eller tar längre tid för dem att etablera sig på arbetsmarknaden. Barn riskerar dessutom att vara separerade från sina föräldrar under en lång tid.

Länsstyrelsen bedömer fortsatt, i motsatt till förslaget, att tremånadersfristen för försörjningskravet för kvotflyktingar ska börja gälla från det att anknytningspersonen inreser till Sverige, eftersom det underlättar för den gruppen att hinna ansöka om anhöriginvandring. Länsstyrelsen menar att de speciella förutsättningar som kan råda vid vidarebosättning, till exempel förseningar i vidarebosättningsprocessen,

innebär att en sådan regel för gruppen kvotflyktingar främjar jämlika förutsättningar till familjeåterförening.

Länsstyrelsen ser också risker med att förslaget försvårar en legal väg att återförenas med sina anhöriga och att anhöriga i ren desperation i stället använder sig av illegala vägar.

Avsnitt 7 Konsekvensanalys

Länsstyrelsen anser att det utöver den konsekvensanalys som presenteras i utkast till lagrådsremiss finns behov av att ytterligare beskriva vilka effekter förslagen skulle kunna få på kommunernas beredskap och kapacitet att ta emot nyanlända.

Påverkan på kommunernas beredskap och kapacitet

Det minskade antalet anvisade nyanlända bedöms förändra kommunernas förutsättningar för mottagandet. Regeringen anser att förslagen kommer öka förutsättningarna för en stärkt integration för de som har beviljats eller kommer att beviljas uppehållstillstånd. Men ett minskat mottagande kan på sikt också göra det svårare med riktade insatser till nyanlända. Ett minskat mottagande kan försvåra organisering och struktur för mottagandet. Insatser som till exempel svenska för invandrare och samhällsorientering behöver ha ett visst elevunderlag för att kunna genomföras. Länsstyrelsen noterar dock att regeringen kommer att se över mottagandet och fördelningen av nyanlända till kommunerna.

Vidare behövs adekvata arbetsmarknadsinsatser för att underlätta en snabb etablering. Vi noterar att Arbetsförmedlingen bland annat har fått i uppdrag att prioritera arbetet med personer som är eller riskerar att bli långtidsarbetslösa för att dessa personer ska övergå till arbete eller utbildning. Länsstyrelsen noterar också regeringens gemensamma satsning med SKR för att få fler utrikesfödda kvinnor i arbete.

Länsstyrelserna och kommunerna behöver även se över möjligheten till en ökad samverkan inom länen för att kunna upprätthålla ett fungerande mottagande när färre väntas komma till Sverige.

Länsstyrelsen saknar en analys över hur många som kan tänkas beröras av förslagen, men också hur många färre som kan tänkas söka och beviljas uppehållstillstånd som en konsekvens av förslagen.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektör Åsa Ryding med utvecklingsledare Sandra Norrman som föredragande. I den slutliga

handläggningen har också tillväxtdirektör Anna Conzen och tillförordnad rättsdirektör Helene Munkner medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.